

Colomassa(ALDC, VI, 1484. *Colomassa*)

La 'femta dels coloms' s'expressa amb der. de *colom* (*colomassa*, *colomina*) o de *gallina* (*gallinassa*) i amb lexies complexes (*fem de colom*, *merda de colom*).

Colomassa és un der. de *colom* (< COLŪMBUS) amb el suf. *-assa* (< -ACEA) que indica pertinença, 'relatiu als coloms', probable el·lipsi de (MERDA, STERCORA COLŪMBACĒA); sema que també podia expressar-se amb el suf. *-ina* (< -INA), com és *colomina* (< COLUMBINA), reducció de *merda colomina*, *femta colomina* (podem suposar un llat. MERDA COLUMBINA); cf. fr. *fiente colombine*. El mateix procés trobem en *palomina*, arribat des del cast.; interpretat el suf. com a dim., tant en el cas de *colomina* com de *palomina*, aquests mots s'han modificat en *colomilla* 136 i *palomilla* 93, 164/*palomita* 134, amb substitució del suf. *-ina* pels dim. *-illa* i *-ita*, respectivament.

Gallinassa (s. XV) (var. *gallina*[θ]a 108) és una reducció de GALLĪNACĒA STERCORA (com *pinassa* < PINACĒA FOLIA 'fulles de pi'), aplicat inicialment als excrements de les gallines i estès després als dels coloms; per això, per a expressar la distinció, eventualment el lexema es cobreix del determinant: *gallinassa de colom* 23, 40, 86, 95, 102, 106, 110, 111, 115, 118, 120, 122, 128, 135.

El que en llatí s'expressava amb un lexema acompanyat d'un suf. i eventual el·lipsi d'un nucli a l'època

romànica s'ha expressat amb el nom de l'excrement seguit del nom *colom*: *merda de colom* (< MĒRDA), *fem de colom* (var. *fem de colom* 74, reducció de *fems de colom* 6, 16, 32, o, simplement, *fem* 125 [< FĒMUS]), *fiemo des pitxons* 94 (< it. *piccione*, a través del cast.), *femta de colom* 63, 181, 184 (var. assimilada *femta de colom* 111, 157, 160, 161), *fementa de colom* 147, 153, encreuament de *femta* i *fem*. Afegim-hi der. de *cagar* (< CACARE), com *caguerada de colom* 154, o, sense determinant, *caguerada* 168/*cagarada* 60, 69, 118, *cagarrada* 187, aquest amb vibrant expressiva, *cagada* 93, *cagadetes xiques* 89, *cagarro* 29.

Per a ampliar informació, veg. els comentaris dels mapes 794, 903 i 919.

En l'articulació areal, *colomassa* ocupa el cat. central amb algunes projeccions en el cat. nord-occ.; *merda de colom* s'estén pel ross., el bal. i l'alg.; *gallinassa*, documentat des del s. XV, és nord-occ., amb punts ponentins de *palomina* i alguns altres de *colomina*, que manifesta una àrea compacta en val., juntament amb una altra de *fem de colom* compartida amb part del ross.

Són mots normatius *colomassa*, des del *DOrt*, 1917; *gallinassa* "excrement de les gallines" i *femta dels coloms*, com a definició, des del *DG₁*, 1932.

